

Sygn. akt **VIII Ua 32/13**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch (spr.)
Sędziowie:	SSO Janina Kościelniak SSO Patrycja Bogacińska-Piątek
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2014r. w Gliwicach

sprawy z odwołania B. S.

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji odwołującej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 27 czerwca 2013 r. **sygn. akt** VI U 39/13

1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzające go orzeczenie w ten sposób, że zalicza odwołującą B. S. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres od 1 listopada 2012r. do 31 lipca 2014r.

2. zasądza od Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w K. na rzecz ubezpieczonej kwotę 60zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

(-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek (-) SSO Mariola Szmajduch /spr/ (-) SSO Janina Kościelniak

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 32/13

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K. z dnia 19 grudnia 2012r. utrzymano w mocy orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. z dnia 2 listopada 2012r. o zaliczeniu B. S. do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim.

B. S. odwołała się od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K. z dnia 19 grudnia 2012r. domagając się ustalenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

W uzasadnieniu odwołania podała, że jej stan zdrowia w zakresie schorzeń układu ruchu, a zwłaszcza lewego biodra, które od urodzenia miała zwichnięte i w którym w 2008r. wszczepiono jej endoprotezę, powoduje konieczność korzystania przez nią z pomocy innych osób przy czynnościach życia codziennego.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K. wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc, że przeprowadzone badania i załączona dokumentacja medyczna nie dają podstaw do ustalenia innego niż lekki stopnia niepełnosprawności. Naruszona sprawność organizmu odwołującej nie powoduje niezdolności do pracy zarobkowej i nie ogranicza jej tylko do warunków pracy chronionej. Odwołująca nie wymaga czasowej albo częściowej pomocy osób innych w celu pełnienia ról społecznych.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2013r. (sygn. akt VI U 39/13) Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok wydał Sąd Rejonowy w oparciu o następujący stan faktyczny:

Orzeczeniem Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. z dnia 2 listopada 2012r. odwołująca została zaliczona do osób niepełnosprawnych w stopniu lekkim na okres do 30 listopada 2014r. Jako symbol niepełnosprawności w orzeczeniu tym wpisano odwołującej 05-R. U odwołującej rozpoznano stan po endoprotezoplastyce biodra lewego.

B. S. zaskarżyła powyższe orzeczenie.

Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. podtrzymał swoje stanowisko i przekazał sprawę do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K..

W dniu 19 grudnia 2012r. Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K. wydał orzeczenie o utrzymaniu w mocy orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w G. z dnia 2 listopada 2012r.

Celem wszechstronnego ustalenia stopnia niepełnosprawności odwołującego Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego ortopedy.

W opinii z dnia 29 marca 2013r. biegły sądowy ortopeda – traumatolog T. G. rozpoznał u odwołującej zespół bólowy kręgosłupa szyjnego na tle zmian zwyrodnieniowych oraz wielopoziomowej dyskopatii, zespół bólowy kręgosłupa piersiowo – lędźwiowego na tle bocznego skrzywienia, zespół bólowy barku prawego oraz stan po protezoplastyce stawu biodrowego lewego z powodu choroby zwyrodnieniowej stawu na tle rozwojowej dysplazji. We wnioskach końcowych opinii biegły wskazał, że odwołująca nie może być zaliczona do innego niż lekki stopień niepełnosprawności bowiem jest osobą samowystarczalną, zdolną do pełnienia ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, nie wymaga pomocy innych osób w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Biegły wskazał również, że odwołująca jest osobą o naruszonej sprawności organizmu powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną (dowód: opinia biegłego – k. 43-46).

Odwołująca pomimo zobowiązania nie ustosunkowała się w żaden sposób do opinii biegłego w zakreślonym terminie, a jedynie na rozprawie w dniu 27 czerwca 2013r. oświadczyła, że nie zgadza się z opinią biegłego ponieważ cierpi na nogę i chciałaby otrzymać umiarkowany stopień niepełnosprawności.

Sąd Rejonowy podzielił opinię biegłego sądowego T. G. w pełnej rozciągłości. W ocenie tego Sądu opinia ta jest rzetelna, wydana na podstawie dokumentacji medycznej odwołującej oraz w oparciu o badanie odwołującej, na podstawie wiedzy i doświadczenia życiowego biegłego, a zatem brak podstaw do kwestionowania przedmiotowej opinii. Co więcej same strony opinii tej nie kwestionowały. Nie można bowiem uznać, iż stwierdzenie odwołującej, że nie zgadza się z opinią bez wskazania jakichkolwiek merytorycznych zarzutów do opinii stanowi kwestionowanie opinii. W tym zakresie Sąd Rejonowy powołał się na pogląd Sądu Apelacyjnego w Katowicach wyrażony w wyroku z dnia 25 czerwca 2009r. (LEX nr 551993), zgodnie z którym opinia biegłego podlega ocenie Sądu z uwzględnieniem kryteriów oceny tego rodzaju dowodu, takich jak poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii sposób motywowania sformułowanego stanowiska, stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie:

Sąd I instancji wskazał, iż zgodnie z art. 4 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 10 Nr 214, poz. 1407 ze zm.): do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. Nr 03, Nr 139 poz. 1328) przez konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych rozumie: zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych.

Aby zakwalifikować daną osobę do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności musi ona wymagać :

-czasowej pomocy w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa wyżej, w okresach wynikających ze stanu zdrowia;

-częściowej pomocy w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa wyżej (§ 30 w zw. z § 29 rozporządzenia)

W ocenie Sądu I instancji, przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało w sposób nie budzący wątpliwości, że odwołująca nie wymaga czasowej ani częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych. Potwierdził to w swojej opinii biegły sądowy T. G., a opinia ta nie była przez strony kwestionowana.

W tych okolicznościach ubezpieczona nie może być zaliczona do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, ponieważ nie spełnia wymaganych przepisami prawa warunków, a zatem jej odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Apelację od powyższego wyroku wniosła odwołująca.

Zaskarżając wyrok w całości i wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zaliczenie jej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Alternatywnie wniosła o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu. Apelująca wniosła również o przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego T. G., ewentualnie innego biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii narządu ruchu. Dodatkowo wniosła o dopuszczenie dowodu z zeznań jej męża K. S. na okoliczność wykazania potrzeby korzystania przez odwołującą z pomocy przy wykonywaniu codziennych czynności. Nadto wniosła o zasądzenia na jej rzecz kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W treści apelacji apelująca zarzuciła naruszenie prawa materialnego, które w jej ocenie polegało na uznaniu, że nie wymaga ona czasowej ani częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych, a tym samym na uznaniu, że nie jest niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym, podczas gdy jej zdaniem prawidłowo przeprowadzone postępowanie dowodowe prowadziłyby do uznania, że jest ona osobą zdolną jedynie do pracy w warunkach pracy chronionej, a dodatkowo wymagającej czasowej i częściowej pomocy innych osób w celu pełnieniu ról społecznych.

Zarzuciła również naruszenie prawa procesowego poprzez niepełne przeprowadzenie postępowania dowodowego i nieprawidłową ocenę zebranego materiału dowodowego.

W uzasadnieniu apelacji jej argumentacja wskazywała, że w głównej mierze zmierzała do wykazania nieprawidłowości postępowania dowodowego przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy. W jej ocenie postępowanie to było niepełne, gdyż Sąd nie przeprowadził dowodu z przesłuchania w charakterze świadka jej męża, który ma najwięcej informacji w zakresie radzenia sobie przez nią z pełnieniem podstawowych ról społecznych. Dodatkowo zauważyła, że biegły ograniczył się jedynie do twierdzeń w zakresie jej zdolności do radzenia sobie w życiu codziennym, a nie wypowiedział się w zakresie możliwości wykonywania przez nią pracy w innych warunkach niż zakład pracy chronionej, szczególnie przy uwzględnieniu, że dotychczas właśnie ze względu na tą okoliczność była uznawana za niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym. W związku powyższym uznała, że uzupełnienie postępowania dowodowego z tej przyczyny będzie konieczne.

W toku postępowania przez Sądem odwoławczym zarzuciła również nieprzeprowadzenie dowodu z jej wyjaśnień w charakterze strony, na okoliczność faktycznych ograniczeń w możliwości pełnienia przez nią ról społecznych.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w K. nie odniósł się do apelacji odwołującej.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego przed Sądem Rejonowym oraz dowodów przeprowadzonych w postępowaniu odwoławczym, a zwłaszcza wyjaśnień odwołującej słuchanej w charakterze strony (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 7 listopada 2013r. minuty od 10:32 i nast.), a także opinii biegłych neurologa E. M. i ortopedy – traumatologa K. W. z dnia 11 stycznia 2014r. (k.97-99), Sąd II instancji dokonał dodatkowo następujących ustaleń.

B. S. od urodzenia cierpi na dysplazję lewego stawu biodrowego, która doprowadziła u niej również do zwyrodnienia kręgosłupa i powoduje ból zarówno w nodze, jaki w plecach. W roku 2008 przeprowadzono endoprotezoplastykę chorego biodra, która poprawiła w niewielkim stopniu stan nogi, tj. ból występuje jedynie w okresach zmiany pogody, równocześnie zabieg ten nie poprawił stanu kręgosłupa, który w dalszym ciągu powoduje dolegliwości bólowe i deformację pleców. Dodatkowo przeprowadzona endoprotezoplastyka utrudnia prowadzenie rehabilitacji, bowiem można ją prowadzić jedynie w ograniczonym zakresie, tj. z uwzględnieniem ograniczeń spowodowanych wszczępieniem protezy. Powyższe dolegliwości powodują ograniczenia odwołującej w codziennym normalnym funkcjonowaniu. Ma ograniczone możliwości przy wykonywaniu wszelkich czynności związanych ze schylaniem się, jak ubieranie się, podnoszenie przedmiotów z poziomu podłogi, wchodzenie po schodach, czy do środków komunikacji.

Dodatkowo w oparciu o opinię biegłych sądowych neurologa E. M. i ortopedy – traumatologa K. W. z dnia 11 stycznia 2014r. Sąd ustalił, że ubezpieczona cierpi na chorobę zwyrodnieniową lewego stawu biodrowego na podłożu dysplazji, leczoną operacyjnie z dobrym wynikiem czynnościowych oraz na chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa z zespołem bólowym, boczne idiopatyczne skrzywienie kręgosłupa piersiowego I stopnia, a także wrodzone zrosty międzytrzonowe kręgów szyjnych. W związku z tymi schorzeniami wymaga zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze ułatwiające funkcjonowanie, według wskazań lekarza prowadzącego. Wymaga również środowiskowego wsparcia z korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji społecznych oraz inne placówki. Równocześnie nie wymaga stałej opieki i pomocy innych osób w zaspokajaniu podstawowych czynności życiowych. Natomiast wymaga zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej. W związku z powyższym biegli uznali, że odwołująca jest okresowo do 31 lipca 2014r. niepełnosprawna w stopniu umiarkowanym. Przyczyn tej niepełnosprawności biegli w głównej mierze upatrują w stwierdzonym u biegłej zespole bólowym kręgosłupa lędźwiowego zaznaczonymi objawami korzeniowymi. Istotnym jest również zmniejszenie wydolności dynamicznej i statycznej stawu biodrowego, które prowadzą u niej do deficytu sprawności ruchowej, w stopniu powodującym konieczność jej zatrudnienia w ramach zakładu pracy chronionej, a tym samym uzasadniają uznanie u niej umiarkowanej niepełnosprawności.

Sąd Okręgowy uznał tą opinię za rzetelną jednoznacznie przekonującą, a tym samym mogącą stanowić podstawę do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Strony nie kwestionowały powyższej opinii biegłych i nie wnosiły przeprowadzenie innych dowodów w sprawie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy poczynił następujące rozważania.

Zgodnie z art. 3 ust 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz.U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 ze zm.) ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą:

- 1) znaczny;
- 2) umiarkowany;
- 3) lekki.

Zgodnie z art. 4 ust 1 ustawy do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

W myśl ust. 2 do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Z kolei na podstawie ust. 3 do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Żaś zgodnie z ust 4 niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie jest spełnienie przez odwołującą kryteriów pozwalających na zaliczenie jej do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

W ocenie Sądu II instancji, materiał dowodowy zgromadzony w toku procesu, po dodatkowym jego uzupełnieniu przez Sąd Okręgowy jednoznacznie wskazuje, że B. S. na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia spełniła kryteria pozwalające zaliczyć ją do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Odwołująca niewątpliwie nie wymaga czasowej ani częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, na czym w głównej mierze skupił się Sąd Rejonowy, a co zgodnie stwierdzili biegli sądowi, a pośrednio przyznała to również sama odwołująca, wskazując, że gdy nie ma osób które mogły by jej pomóc, przy czynnościach do wykonywaniu których posiada ograniczenia pochodzące od narządu ruchu, to „musi sobie jakoś radzić”.

Równocześnie z materiału dowodowego, w szczególności opinii biegłych sądowych ortopedy i neurologa, przeprowadzonej w postępowaniu drugoinstancyjnym wynika, że schorzenia narządu ruchu odwołującej oraz stopień ich nasilenia powodują u skarżącej takie upośledzenie czynności organizmu, który uzasadnia stwierdzenie drugiej, alternatywnej przyczyny powodującej zaliczenie jej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Mianowicie biegli neurolog i ortopeda jednoznacznie i kategorycznie stwierdzili, iż odwołująca, ze względu na stopień zaawansowania schorzeń narządu ruchu, może być zatrudniona jedynie w ramach zakładu pracy chronionej.

Powyższe pozwala stwierdzić, iż zarzuty apelacji znalazły potwierdzenie w postępowaniu przeprowadzonym przed Sądem Okręgowym i że stan zdrowia odwołującej wypełnia ustawową przesłankę, pozwalającą na zaliczenie jej do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

W konsekwencji Sąd odwoławczy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z 13, ust. 1, pkt 1, § 12 i § 2, ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

SSO P. B. - P. SSO M. S. (ref.) SSO J. K.

Sędzia Przewodniczący Sędzia

HŁ